

predlog tov. Malenškove sklep, da naj sek-
cija še enkrat skuša urediti vprašanje natu-
ralnih stanovanj ob selitvi, ker nas tozadeven
odlok ni zadovoljil.

Za poverjenika za učiteljske gospodarske
institucije je bil izvoljen tov. Rant.
Josip Lapajne, preds. Rupret V., tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO MARI-
BOR DESNI BREG je zborovalo dne 15. ma-
ja 1935. v Mariboru. Od 111 vpisanih, navzo-
čih 89, t. j. 80%.

Tov. predsednik je po pozdravu dal be-
sedo tov. Lavriču, ki je končal svoj referat
o »življenjski šoli«, katerega je podal na
osnovi dolgoletnih razglabljanj in prakse.
Debata o referatu se bo vršila po hospitaciji
na šoli referenta.

Nato je v referatu: »Moji vtisi ob pre-
gledovanju šol« podal tov. Vranc pregledno
sliko vtisov, ki jih je dobil ob priliki pregle-
dovanja, katero ga je prebralo, da se v pre-
težni večini dela v smislu sodobne pedagogi-
ke, tako glede koncentracije snovi, aktivnosti
dece in medsebojne zveze učencev. Ideal nad-
zorovanja mu je prijateljski obisk, ki naj
prinese dobrohotne nasvete, podporo in po-
moč celotnemu šolskemu delu.

V dialogu sta nam podala tov. Hren in
Vranc v ciklusu: »Učiteljski gospodarski
dan«, nastanek in zgodovinski razvoj združ-
ništva, ter njega ogromni pomen, in podrobno
razpravljal o naših stanovskih gospodarskih
organizacijah, katere smo do sedaj mnogo za-
postavljali, a se jih bomo morali čim tesneje
okleniti, kajti, šele na gospodarsko trdnem
temelju je mogoče uspešno graditi močno
organizacijsko in prosvetno stavbo.

Vsi predavatelji so bili deležni pohvale
zborovalcev.

Po predčitanju važnejših dopisov se je do-
ločil dan izletnega zborovanja na dne 15. ju-
nija 1935. v Sv. Lovrencu na Pohorju.

Petrovič Simon, preds. Šeško Ivan, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V LJU-
TOMERU je zborovalo 13. aprila v Radencih.
Zbrali smo se v kljub neprijetnemu vre-
menu v precejšnjem številu.

Predsednik, tov. Mavrič, nas je uvodo-
ma informiral o delu in težnjah organizacije;
očrtal obljube prosvetnega ministra, tihoče se
zidave šol, izenačenja disciplinskega postop-
ka učiteljskega z ostalimi uradnimi, popra-
ve krivic učiteljem-vojakom, nastavitve brez-
poselnih in vprašanja učbenikov. — Omenil
je tudi obisk bana dr. Puca v Ljutomeru, ka-
teremu se je poklonila deputacija našega
društva. — Tov. Porekar je sporočil zboru
pozdrave ban. šol. nadz. g. Drnovška, ki se
je baš tega dne mudil v Ljutomeru.

Gospodarski referat tov. Hrena je preči-
tal in komentiral članstvu tov. Ivanjšič. Po
daljši debati se je izvolil 6 članski odbor, ki
ima nalogo razmišljati, kako naj bi se težnje,
delo in dohodki vseh teh naših raznih go-
spodarskih panog centralizirali.

Pri obravnavi dopisov je članstvo skle-
nilo:

1. V polni meri podpiramo resolucijo ma-
riborskega učiteljskega društva, naj ostane
učiteljska šola v Mariboru neokrnjeno ohran-
jena — in dodajamo, naj se vanjo sprejema-
jo tudi absolventi meščanskih šol.

2. Razvrstitev namestitve učiteljskih abi-
turientov naj se nujno ravna po gmočnih raz-
merah počincev. Dalje naj odloča o uči-
teljevih dolžnostih in pravicah samo mero-
dajna oblast po zakonu in naj se lajki ne
vmešavajo v naše zadeve.

3. Učiteljski dom naj bi bil cenejši — in
naj bi sprejemal tudi ženski naraščaj.

4. Ker nas »Učit. tovaris« obvešča o vseh
važnih dogodkih in problemih učiteljskega
stanu odklanjamo obvezno naročitev »Narod-
ne prosvete«.

Zadnje zborovanje bo v juniju.

K. Maurič, preds. M. Klemenčič, taj.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V ŠKOFJI
LOKI je zborovalo v soboto dne 11. maja v
narodni šoli v Selcah nad Škofjo Loko in je
bila udeležba kljub vsem težkočam kar zado-
voljivo lepa.

Zborovanje je otvoril in vodil društveni
predsednik tov. Vojteh Debeljak, ki je podal
uvodoma obsežno situacijsko poročilo zlasti
iz stanovsko-političnih in šolsko upravnih vi-
dikov. Razmotril se je disciplinski postopek,
pravilnik k zakonu o narodnih šolah, o uči-
teljih ženskih ročnih del, draginjskih dokla-

dah, težkočah, ki se imajo z njimi boriti no-
vinci, monopolizaciji učbenikov, učnih načrtih
in drugo. S posebnim, spontanim navdušenjem
je bil za tem sprejet predlog, da se izrečejo
obema učiteljema, narodnima poslancema tov.
Pleskoviču in Doberški čestitke.

Izčrpno tajniško poročilo tov. Košce je
obsegalo vse okrožnice in gradivo, v kolikor
je bilo aktualno, nato pa je podala poročilo
blagajničarka tov. Anica Terpinova, ki je zla-
sti vabila članstvo, naj svoje obveznosti na-
pram organizaciji redno in sproti poravnava.
Sicer je število zaostankarjev nizko a ven-
dar... V blagajni mora biti red.

Referat o bolniškem zavarovanju učitelj-
stva je izostal zaradi obolevnosti podpredse-
dnika tov. Kokalja, toda učiteljstvo je kljub
temu sklepalo o zavarovanju. Do zaključka

pa ni prišlo, ker so si bila mnenja zelo delje-
na in je bilo slednjič vprašanje le preloženo
na drugo zborovanje.

Vzorno predavanje o šolski disciplini je
imel tov. Košca, ki je prikazal vse zmote, ki se
širijo sem in tje pri našem učiteljskem
delu. Grajal je ekstreme in slednjič poudaril,
da je najboljša disciplina prisrčna vez učitelja
z mladino.

Nič manj zanimiva niso bila nato izva-
janja tov. Možeta Franceta, ki je razmotril
uspehe učnega travišča v Selcih. Njegove svo-
jevrstne, a čisto nove misli so žele največji
uspeh in si je ogledalo učiteljstvo travišče
tudi na licu mesta.

Z nekaterimi slučajnostmi je bilo zboro-
vanje obiskučeno.

Debeljak Vojteh, preds. Košca Franc, taj.

Inozemsko šolstvo in učiteljstvo

* V Nemčiji je duh nemških šol prenasit-
čen z idejo pangermanstva. V zadnji številki
»Reichszeitung für deutsche Erzieher« piše g.
Herman Diehl, da mora po priključitvi Sarske
delati vsak učitelj na to, da se bo tudi delta
Visle priključila k Nemčiji. V Nemčiji morajo
biti tudi katehetje v »Savezu Socialno-nacio-
nalnih učiteljev«. Z novim odlokom so razpu-
ščenji roditeljski sveti, ustanovljeni 1919 leta.
Odlok ustanavlja mesto njih »Schulgemeinde«,
katerih člani so učitelji, starši in delegati
hitlerjevske mladine. Šolski upravitelj je
uradni predsednik in si izbira 5 članski svet
»Jugendwelter« nazvan.

* V Pragi se bo vršila od 1. do 8. jul. t. l.
II. celotedska počitniška konferenca mlade-
ga učiteljstva v Pragi. K referatom so se pri-
javili tudi minister dr. Beneš (Delo za mir in
čehoslovaško prizadevanje za svetovno sode-
lovanje), prof. dr. J. Kozak (Razmerje verstva
in cerkve do demokracije in socialnega vpra-
šanja), docent dr. J. L. Fischer (Naš naciona-
lizem in socialno vprašanje), poslanec dr. Ja-
roslav Stránský (Svetovni in domači politični
pregled). Informacije se dobe na naslov: Svaz
uč. čl. v Prahe VI. Vratislavova ul. č. 8.

* V Norveški so učiti. uvideli težak nolo-
žaj države in sami pristali na 2—4% znižano
plačo. Kdor se je protivil je zgubil vso plačo.

* V Španiji je odkazala vlada v l. 1933./34.
za 4000 novih postavljenj 4 milijone pezeta.
Koncem preteklega leta je postavila 10 novih
zgradb s 122 oddelki in učilnicami. Španski
parlament je nakazal 28 milijonov pezeta za
šolsko reformo.

* V Litvi je bilo v preteklem šol. letu
2836 šol s 7855 učitelji in 301.398 učenci. Števi-
lo šol in učencev raste od leta do leta. V letu
1932./33. je bilo 2794 šol in 7626 učiteljev. Na
tisoč prebivalcev je prišlo v letu 1931./32. 117
učencev, v naslednjem letu 121, a v letu
1933./34. 123. Visoki šoli sta dve: Univerza
Vitolda Velikega in poljedelska akademija v
Dantovi. Na univerzi je bilo v letnem seme-
stru 4277 studentov (3051 moških, 1226 že-
nskkih). Srednjih šol je 55 s 994 učitelji in 15.433
dijaki. Učiteljskih šol je 9 z 962 kandidatoma.

* V Belgiji sta dve vrsti sred. šol: sred-
nja šola (ecoles moyennes) in višja srednja
šola (athénées royaux); zato se deli izobra-
ba učiteljstva v dve stopnji. Učitelji srednjih
šol I. stopnje se izobražujejo v srednješolskih
učiteljskih zavodih. V ta zavod imajo dostop
kandidati (-nje), ki so dovršili 18 let in ma-
turo na srednji šoli. Studij traja 2 leti in se
deli v tri oddelke: literarni, jezikovni in ma-
tematično-narodnoslovnji. Od 34 teden. učnih
ur je sedem odmerjenih pedagogiki (4 teorije
in 3 prakse). Za višjo srednjo šolo se izobra-
zuje učiteljstvo na univerzi. Pravico do pouč-
evanja jim daje t. zv. agregacija iz filozofije,
literature in prirodnih ved. Ta studij traja
5 let in obsega eksperimentalno pedagogiko,
metodiko izbranih predmetov, praktično ve-
žbanje. Diplome, ki dovoljujejo poučevanje v
omenjenih zavodih so štiri: za poučevanje
zgodovine in literature za prirodne in ma-
tematične vede, za germanistične vede in za
pedagoške vede. Pri tem izpitu se mora izka-
zati vsak z diplomo, ki ga opravičuje do po-
učevanja na I. stopnji. Od bodočih profesor-
jev pedagogike se zahteva vsaj osemletna
praksa v osnovni ali srednji šoli I. stopnje.

* »Osrednja vzgoja« na deželi v Angliji.
V Angliji so ustanovili tako imenovane
»osrednje šole«, katere obiskujejo otroci iz
daljne in bližnje okolice in to popolnoma
brezplačno. Ena izmed najbolj znanih šol te
vrste je v Alford-u v grofiji Lincolnshire.
Alford je mesto z 2000 prebivalci, toda šola
je ena najboljših te vrste v vsej deželi. 500
otrok obiskuje to šolo. Osem omnibusev
oskrbuje prevoz šolarjev brezplačno v raz-
dalji do 10 km. Pouk je posebno praktičen.
Razen navadnih predmetov se uče dečki tudi
tesarstva v tesarski delavnici (po 3 ure na te-
den), dve uri na teden pa se praktično ude-
ležujejo na vrtu. Deklice pa se uče kuhanja
in šivanja. Ko dovrše šolarji enajsto leto, se
uče znanosti — kemije, fizike in biologije,
posebno z ozirom na poljedelstvo. Imajo do-
bro opremljeno delavnico, kjer delajo razne
poljedelske poskuse. V delavnici imajo tudi
sobo za filmske predstave. Filme jim brez-
plačno izposojuje »Kraljevski inštitut« v Lon-
donu. Da ni šola brez radia, je uveljavljeno, saj
imajo angleške radiopostaje za šole vsak dan
kaj na programu. — Ta šola uživa poseben
sloves glede prehranjevanja otrok. Za 2 pe-
nija (okrog 3 Din v naši valuti) dobe otroci
dobro kosilo (sestoječe iz mesa, zelenjave,
mlečnih jedi in sadja). 250—300 otrok kosi
dnevno v šoli, in kar je najbolj zanimivo,
skoraj vse delo opravljajo deklice same. Zato
določijo vsak dan 12 deklic.

Šolstvo v Turčiji

Ko je bila leta 1923. proglašena Turčija za
republiko z Mustafom Kemalom kot preziden-
tom na čelu, je proglasila vlada za najnujnejši
program dvig kulturnega nivoja turškega pre-
bivalstva. To naj bi dosegla z ljudskimi tečajji
in z reformo svojega šolstva, ki je bilo pod
prejšnjim režimom močno zapostavljeno. Tur-
ška vlada je posvetila temu programu vso
skrb in pozornost ter je dosegla velike uspehe.

ORGANIZACIJA ŠOLSTVA V LETIH 1923 do 1934.

Společka je posvetila vso pozornost izda-
janju osnovnih šolskih zakonov in ukinitvi
dotedanjega šolskega stanja. Organizacija je
bila sledeča:

Materinske šole: Po anketi, razglašeni v
letu 1924. so bile te šole organizirane po vzor-
cu ostalih evropskih držav se posebej po Fröb-
lovih otroških vrtcih. Vanje imajo dostop
otroci 4 leta stari, brez razlike na spol. So
brez plače in jih vzdržuje država. Vlada je
sama dala vzgojiti v posebnih tečajjih vzgoji-
teljice, za katere pa je pozneje ustanovila po-
sebnne zavode namenjene izključno za izobra-
zevanje učiteljic za materinske šole.

Osnovne šole (Silmektepler). V stari Tur-
čiji so bile osnovne šole deloma pet- deloma
šeststredne in jih je bilo razmeroma malo.
(4894 šol z 336.061 učencem v 1923 letu.)
Uprava teh šol je bila poverjena raznim činite-
ljem: ministrstvu šol, ministrstvu verstva, tu-
jim šolam etc. Turška vlada je začela svojo
reformno delavnost s tem, da je z zakonom
3. marca 1924. izenačila večino teh šol in jih
podredila ministrstvu šol. Poučevanje na os-
novnih šolah je proglasila za brezplačno in je
končno z zakonom od 23. marca 1931. izdala

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene
občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—



FR. P. ZAJEC
Izpravljen optik
Ljubljana, Stari trg 6

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre,
toplomere, risalno orodje, mikroskope, foto-
aparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine
in srebrnine. Ceniki brezplačno.

**KDOR OGLAŠUJE
TA NAPREDUJE!**



ZNIZANE CENE

dvokoles, otroških, igračnih, invalid-
skih vozičkov, prevoznih tričikljev,
motorjev, šivalnih strojev. Ceniki franko. »TRIBUNA« F. BATJEL,
tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska 4

Novosti na knjižnem trgu

Fr. Ramovš, Historična gramatika sloven-
skega jezika. VII. knjiga. Dialekti. V založbi
Učiteljske tiskarne v Ljubljani. 8. str. I do
XXXII., 1 do 206 (en zemljevidni črtež.). —
Cena 290 Din.

Avtor tega monumentalnega dela o slo-
venskem jeziku je že pred leti objavil dia-
lektološko karto, kjer so bila ozemlja posa-
meznih dialektov z barvanimi ploskvami iz-
ražena. V ti knjigi pa je zbral vsa tista jezi-
kovna dejstva, ki so značilna za dialekte,
bodisi da so samo njihova razvojna lastnina,
bodisi da je njihov značaj tak, da izraža po-
sebnost sorodstveno stopnjo. V uvodu govori
o tem, kaj si imamo pod izrazom »dialekt«
predstavljati in kaj je jezikoslovje doslej ve-
delo o slovenskih dialektih. V posebnem po-
glavju zariše potem meje osnovnih sedem dia-
lektičnih plasti, ki so se tekom enega tisoč-
letja razgibale v današnje število dialektov
in govorov, ki jih ne šteje nič manj kot 39.
Vsak dialekt je karakteriziran po svojih naj-
tipičnejših pojavih, sproti so podane tudi
zveze med posameznimi dialekti. Poglavja
spremljajo tudi razmotrivanja o naselitvi Slo-
vencev v Alpa in prometne razmere na slo-
venski zemlji, ki so posredovale razvoj posa-
meznih jezikovnih pojavov. Navedena dej-
stva so z novim in bogatim jezikovnim gra-
divom, ki ga je avtor dve desetletji po vsi
slovenski zemlji zbiral, podprta in vsaka sku-
pina ima na koncu še seznam virov iz litera-
ture, ki je bila pri sestavi uporabljena. Knji-
go zaključuje stvarno in besedno kazalo, ki
pomagata bralcu hitro najti pouk tudi o ka-
kem posameznem pojavu in o razmerju nje-
govega do kakšnega pojava v drugih dialek-
tih. Bogatost in novost gradiva, kritično in
moderno gledanje na jezikovno življenje in
prvi sistematično obravnavana dialektizacija
slovenskega jezika dajejo knjigi poseben po-
men in važnost; s to knjigo so Slovenci zopet
enkrat pokazali svojo žilavo delavnost in si
pridobili uspeh, kakršnega drugi Slovani na
tem polju še niso dosegli.

—k Barje, spominska knjižica, izdala Na-
rodna šola Ljubljana-Barje, ki obhaja letos
razne jubileje. Minulo je dobrih 100 let, ko
so se prvi Barjani naselili na ona mesta, kjer
so nekaj živeli mostiščarji v svojih stavbah
na koleh. To dobo opisuje znanstvenik dr.
Anton Melj v brošuri z zgoraj omenjenim
naslovom, barjansko učiteljstvo pa opisuje
kulturne, gospodarske, socialne in druge raz-
mere od početka do danes. Pesnik Ivo Peruzzi
je za brošuro napisal in opisal barjanske
prigode, pesmico pa je uglasbil tovariš ravnatelj
F. Juvanec. Knjižica bo dobro služila
pri domoznanskem pouku, zato jo priporoča-
mo.

**Pelikan
RADIRKA**



ZA NAVADNE
KOPIRNE
IN BARVNE
SVINČNIKE

GÜNTHER WAGNER k. d.,

Zagreb — Poštni predal št. 94

Novo!

Slike z Jadrana

velikost 42x52 cm. Slike so v bakrotisku (po fotografijah),
katerim je priložen kratek popis

1. Baika na otoku Krku
2. Mesto Rab na otoku Krku
3. Slapovi Krke pri Skradinu
4. Šibenik
5. Pogled na Trogir z otoka Ciova
6. Pogled na Split
7. Dubrovnik
8. Pogled na Kotorški zaliv z Lovčena

Cena serije 8 slik nalepljena na lepenci s platnenim
robom Din 80.— nenalepljena Din 30.—. Posamezne
slike se ne prodajajo! Za cenj. naročila se priporočata

Knjigarni »Učiteljske tiskarne«
v Ljubljani in podružnica v Mariboru